

Tiina Elo vihr

Kirjallinen kysymys luonnon monimuotoisuudelle haitallisten tukien arvioinnista ja poistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Ympäristölle haitalliset tuet ovat julkisia taloudellisia kannustimia — kuten suoria tukia tai verohelpotuksia — jotka rohkaisevat toimintaan, joka köyhdyttää luontoa ja heikentää ekosysteemejä. YK:n biodiversiteettisopimus (yleissopimus luonnon monimuotoisuudesta) velvoittaa osapuolia tunnistamaan ja poistamaan tai uudistamaan ympäristölle haitalliset tuet luontokadon pysäyttämiseksi.

YK:n biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolisopimuksessa Montrealissa sovittiin vuonna 2022 uusista kansainvälisistä luonnon monimuotoisuutta koskevista tavoitteista. Kokouksessa syntynyt Kunming-Montrealin maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys sisältää 23 tavoitetta kiireellisille toimille. Jokaisen tavoitteen toimet on aloitettava välittömästi ja niiden on oltava valmiita vuoteen 2030 mennessä.

Yksi kehyksen tavoite, josta osapuolet sopivat, on tunnistaa ja kartoittaa luonnon monimuotoisuudelle haitalliset tuet vuoteen 2025 mennessä ja poistaa ja ohjata ne uudelleen vuoteen 2030 mennessä:

Kannustimet, mukaan lukien luonnon monimuotoisuudelle haitalliset tuet tunnistetaan vuoteen 2025 mennessä ja poistetaan, luovutaan vaiheittain tai uudistetaan kannustimia, oikeasuhtaisella, oikeudenmukaisella, reilulla, tehokkaalla ja kohtuullisella tavalla, samalla merkittävästi ja asteittain vähentäen niitä vuosittain vähintään 500 miljardilla Yhdysvaltain dollarilla vuoteen 2030 mennessä, aloittaen kaikkein haitallisimmista kannusteista, ja lisätään myönteisiä kannustimia luonnon monimuotoisuuden suojelulle ja kestäväälle käytölle. (Kunming-Montrealin maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys, 2022)

Suomen ympäristökeskus (SYKE) julkaisi vuonna 2023 katsauksen ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle haitallisiin tukiin (Pihlainen ym. 2023). Hallituksen toimet haitallisten tukien poistamiseksi tai uudelleen ohjaamiseksi ovat kuitenkin jääneet vähäisiksi. Hallitus ei ole esittänyt luonnon tilaa parantavia uudistuksia esimerkiksi maatalouden tukijärjestelmiin, alueelliseen kuljetustukeen, lentotoiminnan tukiin tai kauppa-alusten työvoimakustannusten tukeen. Lisäksi se jatkaa edelleen muun muassa puupolttoaineiden verotukia.

Kirjallinen kysymys KK 93/2026 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus arvioinut luonnon monimuotoisuudelle haitalliset tuet ja mihin toimiin se aikoo ryhtyä poistaakseen tai uudelleen ohjatakseen tuet Kunming-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen tavoitteiden mukaisesti?

Helsingissä 19.3.2026

Tiina Elo vihr